

روزشمار زندگی دکتر مصدق

۲۹ شهریور ۱۳۹۳ ساعت ۱۰:۳۰

در ۱۵ آبان ماه پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت از سوی نمایندگان جبهه ملی خصوصاً دکتر مصدق مطرح شد. در ۲۹ اسفند مجلس شورا طرح مصدق را برای ملی شدن نفت تصویب نمود.

۲۹ اردیبهشت ۱۲۶۱ شمسی

ولادت در تهران از پدر، میرزا هدایت... وزیر دفتر و مادر، ملک تاج خانم نجم السلطنه

۱۲۷۱ شمسی

وفات پدر، میرزا هدایت که از رجال شریف و با نجابت عهد قاجار و وزیر دفتر بود

۱۲۷۵ شمسی / ۱۳۱۴ قمری:

بنا به تحصیلات و قابلیت شخصی و از طرفی به واسطه‌ی حضور سابق پدر در مقام مستوفی خراسان ایشان به خراسان و به منظور تصدی استیفای خراسان عزیمت نمود. در همین سال ناصرالدین شاه به قتل رسید

۱۲۸۵ شمسی:

بنا به درخواست رجال و بزرگان ایالت اصفهان از آن جا به نمایندگی دوره اول مجلس شورای ملی انتخاب شده لکن مجلس به علت به حد نصاب نرسیدن سن ایشان را نپذیرفت

۱۲۸۶ شمسی:

به عضویت جامع آدمیت درآمد. در همین سال ورود به مجمع انسانیت و قبول نیابت ریاست آن

۱۲۸۷ شمسی:

عزیمت به فرانسه و آغاز تحصیل در مدرسه‌ی علوم سیاسی پاریس در رشته‌ی علوم مالیه یا اقتصاد سیاسی پس از سه سال به علت کسالت یک بار به ایران مراجعت نموده و دوباره به اروپا برگشت و در شهر نوشاتل سوییس در رشته‌ی دکترای حقوق به تحصیل مشغول و سال ۱۲۹۲ فارغ التحصیل گردیده و رساله‌ی دکترای خود با عنوان وصیت در حقوق اسلام و حقوق شرعی زنان در سال ۱۲۹۳ به چاپ رسانید

۱۲۹۳ شمسی:

بازگشت به ایران و تدریس در مدرسه‌ی علوم سیاسی تهران

۱۲۹۴ شمسی:

برای مدتی در عضویت حزب اعتدال و سپس حزب دموکرات درآمد. و در آبان ماه همین سال به عضویت کمیسیون تطبیق حوالات جانشین دیوان محاسبات از طرف مجلس سوم به مدت ۲ سال انتخاب شد

۱۲۹۶ شمسی :

معاونت وزارت مالیه و رییس کل محاسبات

۱۲۹۸ شمسی مطابق با ۱۹۱۹ میلادی:

عزیمت به اروپا و اقامت در سوییس و مخالفت با قرارداد ۱۹۱۹

۱۲۹۹ شمسی:

بازگشت از اروپا و ورود به بندر بوشهر و دیدار با بزرگان و سران بوشهر و ایلات فارس و تمایل مردم آن سامان و ارسال عریضه به پایتخت و در نهایت با موافقت دولت مشیرالدوله والی ایالت فارس و بوشهر شد

۱۹ مهرماه ۱۲۹۹ الی سوم فروردین ۱۳۰۰ شمسی:

پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ از طریق صحبت برای عموم رجال و نوشتن مقالات و روشن‌گری به مخالفت شدید با کودتای سید ضیاء پرداخت و در اول سال ۱۳۰۰ ناچاراً از والی‌گری فارس استعفا و برای مصون ماندن از تعرض کودتاچیان مدتی در میان ایل قشقایی و سپس به دعوت سران بختیاری به ایل بختیاری پناه برد

۱۴ خرداد تا ۲۹ دی ۱۳۰۰ شمسی:

۱۴ خرداد تا ۲۹ دی ماه در کابینه‌ی قوام‌السلطنه با اخذ اختیارات قانونی از مجلس شورای ملی به مدت سه ماه در پست وزارت مالیه مشغول شد. در ترمیم کابینه به وزارت خارجه برگزیده شد ولی نپذیرفت. و از ۲۸ بهمن والی آذربایجان شد

۱۳۰۲ شمسی:

نماینده مردم تهران در دوره پنجم مجلس شورای ملی،

تشکیل کمیسیون معارف با هماهنگی آیات عظام حوزه قم،

کتاب حقوق پارلمانی در ایران و اروپا نیز تألیف نمود

تیرماه ۱۳۰۵ شمسی :

نماینده مردم تهران در دوره ششم و مخالفت با کابینه مستوفی الممالک موضوع صلاحیت دو تن از وزرا: وثوق الدوله و ذکاءالملک فروغی

۱۳۰۷ شمسی:

به علت ادامه مخالفت با هیأت حاکمه از طریق مجلس مخصوصا با اختیارات داور، وزیر عدلیه ؛ به ناچار خانه نشین گردید

۱۳۱۹-۱۳۱۵ شمسی :

در این چند سال به علت فشار حکومت رضاخانی خانه نشین بود و حتی از تدریس در دانشکده نیز محروم گردید. و تا سال ۱۳۱۹

در احمدآباد ساوجبلاغ و تهران تحت نظر نظمیة اقامت اجباری نمود

۵ تیرماه ۱۳۱۹ شمسی :

توسط شهربانی رضاشاه بازداشت و به زندان بیرجند منتقل گردید

۲۳ آذر ۱۳۱۹ :

بنابه فشار عده‌ای از رجال که هنوز قدرت نفس کشیدن داشتند به احمدآباد بازگردانده شد و تحت نظر قرار گرفت تا شهریور ۱۳۲۰ که اجازه خروج گرفت

۱۴ اسفند ۱۳۲۲ شمسی :

نماینده اول مردم تهران در دوره ۱۴ مجلس شورا گردید و مخالفت با اعتبارنامه نمایندگی سیدضیاء در پیش گرفت

۱۳۲۳ شمسی:

مخالفت با اعطای هرگونه امتیاز نفت به خارجیان و پیشنهاد طرح چهار ماده‌ای منع دولت‌های ایران برای مذاکره با خارجیان درباره‌ی واگذاری امتیاز نفت و تصویب آن

۱۳۲۳ شمسی :

حمله به دزدان بیت‌المال و زد و بندچی‌های دستگاه‌های دولتی و درخواست اخراج دکتر میلیسیو مستشار آمریکایی در امور مالی ایران

۱۳۲۴ شمسی:

رهبری اقلیت مجلس در استراکسیون علیه کابینه صدرالاشراف

آذر ۱۳۲۶ شمسی :

رأی تمایل ۵۳ تن از نمایندگان مجلس شورای ملی به نخست وزیری مصدق - در این زمان حکیم الملک با ۴ رأی نخست وزیر شد. در این سال با فرمایشی بودن انتخابات مجلس حکومت احمد قوام آن را به طور علنی تحریم نمود

۱۳۲۸ شمسی:

مخالفت با تشکیل مجلس قلابی مؤسسان که ساخته دست هژیر و اشرف بود

۲۲ مهر ۱۳۲۸ شمسی :

به نحوه‌ی برگزاری انتخابات مجلس شانزدهم اعتراض و با جمعی از یاران خود در دربار تحصن نمود

۲۱ آبان ماه ۱۳۲۸ شمسی :

اعلام تشکیل جبهه ملی ایران

در این سال پس از ترور عبدالحسین هژیر وزیر دربار باز به حومه احمدآباد تبعید گردید

۱۸ بهمن ۱۳۲۸ شمسی :

رفع حصر خانگی و ورود به تهران و نطق تاریخی میدان بهارستان در ۱۸ بهمن و اعتراف به انتخابات مجلس شانزدهم و در نهایت انحلال مجلس

۱۹ فروردین ۱۳۲۹ شمسی :

انتخابات مجدداً برگزار شد و مصدق نماینده اول تهران شد

۱۳۲۹ شمسی:

مخالفت با نخست وزیر رزم آرا

توضیح: مصدق که از نظامی شدن فضای سیاسی و هم از پشت پرده از عدم رضایت شاه مبنی بر گزینش رزم آرا خبر داشت. به مخالفت برخاست .

تیرماه ۱۳۲۹ شمسی :

کمیسیون ویژه موضوع نفت تشکیل شد و مصدق به ریاست آن برگزیده شد

در ۱۵ آبان ماه پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت از سوی نمایندگان جبهه ملی خصوصاً دکتر مصدق مطرح شد. در ۲۹ اسفند مجلس شورا طرح مصدق را برای ملی شدن نفت تصویب نمود

۱۲ اردیبهشت ۱۳۳۰ شمسی :

به نخست وزیری رسید و در ۲۹ خرداد از شرکت نفت انگلیس و ایران خلع ید نمود .

۲۳ الی ۲۷ مهر ۱۳۳۰:

در شورای امنیت سازمان ملل حاضر و از حقانیت نهضت ملی نفت ایران دفاع نمود.

خرداد ماه ۱۳۳۱ شمسی :

حضور در دیوان لاهه و دفاع از حقانیت ملت ایران. پس از بازگشت و در ۲۵ تیرماه به علت دخالت شاه در امور دولت مخصوصاً موضوع وزارت جنگ مصدق استعفا نمود و قوام به نخست وزیری رسید. مخالفت های گسترده ی مردم و قیام ملی ۳۰ تیر به ناچار قوام و دربار عقب نشینی نمود و مجلس مجدداً مصدق را به نخست وزیری رسانید

۳۱ تیرماه ۱۳۳۰

دیوان دادگستری لاهه رأی به نفع ملت ایران صادر نمود

۸ مرداد ۱۳۳۰

همین سال لایحه اختیارات قانونی نخست وزیری تصویب گردید و عده‌ای از نمایندگان مجلس و تنی چند از نمایندگان جبهه ملی که مصدق را پای‌بند به سیاسی بازی و گنجاندن در حریم‌پسته حزبی خویش نمی‌دیدند و مصدق سر تسلیم در مقابل فشارهای آن‌ها مبنی بر انتخاب تمامی دولت‌مردان و وزراء از میان هم حزبی‌های خویش فرود نمی‌آورد به آغوش دربار رفته و مشکلات عدیده‌ای بر سر راه مصدق به وجود آوردند.

۱۷ آبان ۱۳۳۲

محاكمه نظامی مصدق آغاز و سپس به ۳ سال زندان محكوم شد لکن دربار و کودتاچیان را رسوا نمود و در این مدت یار دیرینه و وزیر شجاع امور خارجه‌اش دکتر حسین فاطمی در بیدادگاه نظامی‌شاه تیرباران نمودند.

۳ مردادماه ۱۳۳۵:

دوره‌ی زندان به پایان رسید و دوره‌ی تبعید به احمدآباد مجدداً آغاز گشت و مزاحمت شدید توسط دستگاه حکومت شاه برای مصدق حتی در دیدار با نزدیکان‌اش ایجاد می‌گردید و در این‌زمان به سرطان فک و دهان مبتلا گردیده لکن اجازه خروج از کشور برای معالجه نیافت. مصدق سرانجام در ۱۴ اسفندماه ۱۳۴۵ مطابق با ۵ مارس ۱۹۶۷ از دنیا رفت.

